

**ÖDEME
KAYDEDİCİ
CİHAZ
KULLANMA
MECBURİYETİ
OLMAYANLAR**

Orhan KAPLAN
Vergi Kontrol Memuru

Katma Değer Vergisi mükelleflerinin ödeme kaydedici cihaz kullanmaları mecburiyetini getiren 3100 sayılı Kanunun 1. maddesinin 3. fıkrası Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na bazı faaliyetlerle uğraşanlar hakkında ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetini kaldırma yetkisi verilmiştir. Maliye ve Gümrük Bakanlığı da bu yetkisini değişik zamanlarla kullanmak suretiyle bazı faaliyetlerle uğraşan mükellefler hakkında ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetlerini kaldırmıştır. 3100 sayılı Katma Değer Vergisi mükelleflerinin ödeme kaydedici cihazları kullanmaları mecburiyeti hakkında kanunun 1, 2, 12, 23, 38 ve 43 seri numaralı Genel Tebliği ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 2056 seri numaralı Genel Tebliğinde faaliyet kolları zikredilmek suretiyle ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti olmayanlar sayılmıştır. Ayrıca 3100 sayılı Kanun ve ilgili Genel Tebliği hükümleri uyarınca; satışlarının tamamı Vergi Usul Kanunu'nun 232'nci maddesinde sayılanlara olanlar veya herbir satışının tutarı kanuni had olan 800.000.- TL.'yı aşanların (arttırıldığı takdirde belirlenecek yeni tutarı) ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetleri yoktur.

I - Ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti dışında bırakılan faaliyetlerin belirtildiği Genel Tebliğler ve faaliyet kolları şöyledir;

A - 1 seri nolu 3100 sayılı Kanun Genel Tebliği ile mecburiyet dışında bırakılanlar;

- 1 - Devlete ait tekel maddelerinin ticareti,
- 2 - Akaryakıt ve Motor yağı satışı,
- 3 - Gazete satışı,

4 - Oda ve yatak kiralınması şeklindeki otelcilik ve pansiyonculuk

B - 2 seri nolu 3100 sayılı Kanun Genel Tebliği ile mecburiyet dışında bırakılanlar;

- 1 - Bankacılık ve sigortacılık faaliyetleri,
- 2 - PTT hizmetleri,
- 3 - Kara, hava, deniz ve demiryolları ile yapılan yolcu ve yük taşımacılığı,
- 4 - Eğitim, öğretim ve kreş işletmeciliği,
- 5 - Giriş bileti karşılığında verilen hizmetler,
- 6 - Spor-toto, milli piyango at yarışları ile diğer müşterek bahis ve talih oyunları bayiliği,
- 7 - Elektrik, su ve havagazı işletmeleri.

C - 12 seri nolu 3100 sayılı Kanun Genel Tebliği ile mecburiyeti dışında bırakılanlar;

- 1 - Tarım alet ve makinalarının satışı (ayrıca yedek parça satılmaması şartıyla)
- 2 - Posta pulu jeton ve 3468 sayılı kanuna göre verilen ruhsat tezkeresine dayanılarak yapılan pul ve kıymetli kağıtların satışı,
- 3 - Şehiriçi toplu taşımacılıkta kullanılan abonman biletlerinin satışı,
- 4 - Elektrik, su, havagazı ve kalorifer tesisatçılığı faaliyeti (aynı zamanda tesisat malzemleeri satışı da yapanlar hariç)
- 5 - Terzilik faaliyeti (aynı zamanda kumaş ticaretinde bulunanlar hariç)

D - 23 seri nolu 3100 sayılı Kanun Genel Tebliği ile mecburiyet dışında bırakılanlar,

- 1 - Marangozlar (mobilyacılar hariç tutulmak suretiyle, ağacı bilfiil işleyerek eşya haline getirip satanlar ile ağaçtan yapılma deniz taşıtlarının onarımı işiyle uğraşanlar)

-
- 2 - Mermerciler (süs eşyaları hariç tutulmak şartıyla mermeri işliyerek satanlar)
 - 3 - Yorgancılar ve hallaçlar (aynı zamanda yorgan alım satımı yapanlar hariç)
- E - 38 seri nolu 3100 sayılı Kanun Genel Tebliği ile mecburiyet dışında bırakılanlar,
- 1 - 195 sayılı kanuna göre ilan yayınlama hakkı kazanan gazeteler ile bu gazetelerin basımını yapan matbaa işletmeleri (Perakende kitap, matbu evrak, kartvizit, düğün davetiyesi ve benzeri şeylerin basım ve satışını yapanlar hariç)
 - 2 - Sanat ürünlerinin satışı ile uğraşan sanat galerileri,
 - 3 - Yedek parça satışı yapmayan oto sanatkârlarında (motorlu kara taşıtlarının bakım ve onarımı ile uğraşanlardan)
 - a - Oto boya ve kaportacıları,
 - b - Oto şase, damper ve karoser tamircileri,
 - c - Oto motor yenileme (rektifiye) işi ile uğraşanlar,
 - ç - Oto sibop yuva taşlamacıları ve motor dikişçileri,
 - d - Oto döşemecileri,
 - e - Oto elektrik, bobinaj ve kilometre tamircileri,
 - f - Oto eksoz ve kaynakçıları,
 - g - Oto fren tamircileri ile conta ve balatacıları,
 - ğ - Oto makas tamircileri,
 - h - Oto rot, balans tamircileri ve far ayaracıları,
 - ı - Oto radyatör ve kalorifer tamircileri,
 - i - Oto mazot pompa ayar ve enjektör tamircileri,
 - j - Oto camcıları,
 - k - Oto motor ve karbüratör tamircileri,
 - l - Oto lastik jant düzeltme ve kriko tamircileri,
 - m - Oto devir daim tamircileri,
 - n - Oto ziftlemecileri,
 - o - Traktör tamircileri,
 - ö - Motosiklet, mobilet ve triportör tamircileri,
 - p - Oto nikelajcılar,
 - r - Oto kilit ve yay tamircileri,
-

- s - Oto plakacıları,
- ş - Oto mazot ve benzin depoları tamircileri,
- t - Oto akü tamircileri,

F - 43 seri nolu 3100 sayılı Kanun Genel Tebliği ile mecburiyet dışında bırakılanlar,

- 1 - Şirket veya ortaklık şeklinde teşkilatlanmış tabipler (diş, kulak, burun, boğaz ve göz doktoru gibi)
- 2 - Elektrikli, elektronik ve mekanik ev aletlerinin bakım ve onarımı işi ile uğraşanlar (hariçe ayrıca yedek parça satışı yapılmaması şartıyla)
- 3 - Oto komisyoncuları (motorlu kara taşıtlarının alım satım ve kiralanması ile ilgili işlere tavassut edenler)

G - 206 seri nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile mecburiyet dışında bırakılanlar,

- 1 - Demirciler (tornacı, tesfiyeci, frezeci ve kaynakçılar dahil, süs eşyası yapanlar hariç olmak üzere, demiri dövmek, doğramak, kaynak yapmak veya sair şekillerde işlemek suretiyle faaliyet gösterenler)
- 2 - Alüminyum doğramacıları (alüminyum kesmek, bükmek gibi veya sair şekillerde bilfiil işleyerek eşya haline getirip satanlar)
- 3 - İnşaat müteahhitleri (gayrimenkullerin alım satım ve inşaa işleri ile uğraşanlar)
- 4 - Emlak komisyoncuları (gayrimenkullerin alım, satım ve kiralamasıyla ilgili işlere tavassut edenler)

Tebliğ hükümleri uyarınca Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanma mecburiyeti dışında tutulan ve yukarıda A, B, C, D, E, F ve G bölümlerinde belirtilen faaliyetler Bakanlıkça gerek görülmesi halinde tekrar kapsama dahil edilebilirler.

Bakanlıkça Ödeme Kaydedici Cihaz kullanma mecburiyeti dışında tutulanların Vergi Usul Kanunu'nun ilgili hükümlerinde belirtilen fatura veya Perakende Satış Fişleri; düzenlemeleri zorunludur. Yukarıda belirtilen işlerle uğraşan mükelleflerin ödeme kaydedici cihaz kullanmak mecburiyeti dışında bırakılmaları münhasıran bu faaliyetlerle uğraşmaları halinde sözkosunu olup; ödeme kaydedici cihaz kullanmayı gerektiren başka faaliyetlerinin bulunması durumunda ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorundadırlar.

II -3100 Sayılı Kanuna Göre Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanmadan Elle Satış Fişi Düzenlemelerine İzin Verilen Mükellefler :

Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında 3100 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin 3 üncü fıkrasında, "Maliye ve Gümrük Bakanlığı belirleyeceği esaslar dahilinde, gerekli şartları taşımayan cihazlar kullanılarak veya elle doldurularak satış fişi düzenlenmesine izin verebilir" denilmektedir.

Anılan hüküm ile Maliye ve Gümrük Bakanlığına tanınan yetkiye dayanarak, aşağıda sayılan faaliyetlerle uğraşan mükelleflerin, bu faaliyetlerine münhasır olmak üzere, Vergi Usul Kanunu'na göre fatura vermek mecburiyetinde olmadıkları satışlarını, ödeme kaydedici cihaz kullanmadan elle düzenleyecekleri fatura veya perakende satış fişleri ile belgelendirilmelerine izin verilmiştir.

1 - Servis otoları kullanmak veya sair yollarla alıcıların ayağına gitmek suretiyle seyyar olarak yapılan emtia (tüpgaz v.b.) satışıyla uğraşanlar, (satılan malın veya işin bedelini işyerinin dışında tahsil etmek zorunda olduklarından)

2 - İşyerleri elektrik şebekesinin tesis edilmediği yerlerde bulunanlar, (elektrik enerjisi olmadan bu cihazların kullanımının fiilen mümkün olmaması sebebiyle)

3 - Çukurova Pamuk Tarım Satış Kooperatifleri Birliği, (bir kısmı gerçek usulde gelir vergisi mükellefi, bir kısmı da götürü veya vergiden muaf çiftçi olan ortaklarına yaptığı zirai ilaç, gübre, tohumluk, çığit gibi emtia satışlarının, üretim girdisi olması ve perakende satış niteliği taşınamaması sebebiyle)

4 - Şehirlerin çeşitli semtlerinde, belirli günlerde kurulan, elektrik donanımının bulunmadığı pazar yerlerinde seyyar olarak mal veya hizmet satışı yapan mükellefler, (söz konusu faaliyetleri için ödeme kaydedici cihaz kullanmalarının fiilen mümkün bulunmaması sebebiyle)

5 - 1581 sayılı Kanunla kurulmuş olan ve T.C. Ziraat Bankası kanalıyla Devlet tarafından kredilendirilen Tarım Kredi Kooperatiflerinin Bölge ve Merkez Birlikleri (çiftçilere yaptığı kimyevi gübre, tarım alet ve makinaları, tarımsal mücadele ilaçları, tohumluk gibi satışlarının üretim girdisi olması ve perakende satış niteliği taşınamaması sebebiyle)

6 - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, 233 sayılı Kararnameye göre kurulan Kamu İktisadi Te-

sebbüsleri, Türkiye Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu tarafından veya bunların iştiraki ile organize edilen ve belirli zamanlarda açılan fuar, panayır, sergi veya benzeri adlar altındaki yerlerde geçici bir süre (azami bir ay) faaliyette bulunan mükelleflere büyük mali külfete neden olması sebebiyle sözkonusu yerlerdeki geçici faaliyetlere istinaden)

7 - 3186 sayılı Kanuna göre kurulan, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, T.C. Ziraat Bankası ve Birlik Müfettişlerinin teftiş ve denetimine tabi olan, Tarım Satış Kooperatifleri ve Birlikleri (çiftçilere yaptığı, gübre, tohum, yem, zirai mücadele ve hayvan sağlığı ilaçları, tarım alet ve makinaları ile benzeri satışlarının üretim girdisi olması ve perakende satış niteliği taşınamaması nedeniyle)

8 - Sermayesinin tamamı Devlet'e ait bir kuruluş olarak varlığını sürdürdüğü sürece, Sümerbank ve bu kuruluşu bağlı Sümer Halıcılık El Sanatları Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi, (esas itibarıyla satışlarının belirlenim genel olarak 800.000.- lirayı aşması sebebiyle Vergi Usul Kanununa göre fatura düzenlemeyi zorunlu kıldığından)

9 - Devlet desteklemesine tabi malların (beslenme yemi, zirai ilaç v.b.) satışıyla uğraşanlar, (ilgili tebliğ ve yönetmelikler gereğince destekleme ödemesi yapılabilmesi için fatura düzenlenmesi şart koşulduğundan desteklemenin devamı süresince)

10 - Bir bürodan posta ile ödemeli olarak kitap, dergi, gazete ve benzeri periyodik yayınlar ile bunlara ilişkin ek ve değişikliklerin gönderilmesi işi ile uğraşan mükellefler, (faaliyetlerinin özelliği nedeniyle ödeme kaydedici cihazları kullanmalarında karşılaşılabilecek güçlükler gözönünde bulundurularak)

11 - Bulundukları bürolarını sadece müşteri ile irtibat için kullanan ve hizmet işletmesi olarak faaliyet gösteren mükellefler, (müşterinin ayağına gitmek suretiyle hizmet vermeleri, büroda herhangi bir şekilde hizmet ifasında bulunmamaları ve verdikleri hizmetin bedelini, bürolarında değil de işin yapıldığı mahalde tahsil etmeleri şartıyla)

12 - Jetonla çalışan otomatik satış makina işletmecileri (otomatik satış makinaları aracılığı ile gerçekleştirilen satışlarla ilgili olarak, makinaların başında görevli elemanlarca yapılacak jeton satışları, bu satışlar için ödeme kaydedici cihaz kullanılmasına fiilen mümkün olmaması nedeniyle)

13 - Zeytini presleyerek zeytinyağı haline getiren (zeytinyağı tasiri yapan) mükellefler,

a - Gelirlerinin yalnızca zeytin, zeytinyağı ve prina satışları ile tasiriye ücretinden ibaret olması,

b - Zeytin, zeytinyağı ve prina satışlarının tamamının vergi mükelleflerine ve toptan olması sebebiyle Vergi Usul Kanunu'na göre fatura düzenleme mecburiyetinin bulunması,

c - Tasiriye ücretinin ise zeytinin preslenmesi ve yağ imali karşılığında, zeytin üreticilerinden elde edilmiş olması, verilen bu hizmetler için alınan ücretin, müstahsilin adı, adresi, işlenen zeytinin ve imal olunan zeytinyağının miktarı gibi ayrıntılı bilgileri ihtiva eden faturalarla belgelendirilmesinin konuya yönelik vergi incelemelerinde kolaylık sağlaması,

d - İşletmelerin yılın en çok dört ayında faaliyet göstermesi ve geriye kalan aylarda kapalı bulunması, bu kısa süre içerisindeki faaliyetler için (kullanılma ortamı bulunmayan) ödeme kaydedici cihaz almanın mali külfet yaratması,

gibi nedenlerle,

14 - 80 sayılı Belediyelerce Kurulan Toptancı Hallerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanuna göre faaliyet gösteren sebze ve meyve komisyoncuları, (pazarlanmasına aracılık ettikleri tüm sebze ve meyve satışlarının fatura ile belgelendirmek zorunda bulunmaları sebebiyle, sözkonusu faaliyetleri ile ilgili olarak, fatura kullanmaları şartıyla)

15 - Yivsiz av tüfeği imalatı ve satışı yapan mükelleflerin, (münhasıran bu işle uğraşmaları, ayrıca barut, fişek, saçma ve benzerleri gibi av malzemeleri satışı ile ücret karşılığı tüfek bakım ve onarımı yapmamaları şartıyla).

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. 3100 Sayılı Kanun
2. K.D.V. Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazlar Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Tebliğler.
3. V.U.K. Genel Tebliğleri
4. Açıklamalı Ödeme Kaydedici Cihaz Kullanılması Hakkında Kanun (Yaşar Er - Gelirler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı)